

การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*

RELATIONSHIP BUILDING OF SCHOOLS AND COMMUNITIES AFFECTING LEARNER QUALITY UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

แอนนา ปลอดอ่อน¹, เบญจพร ชนะกุล² และ อโนทัย ประสาน³

Anna Plodon¹, Benchaporn Chanakul² and Anotai Prasan³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³Master of Education Program in Educational Administration Nakhon Si Thammarat Rajabhat University,
Thailand

Corresponding Author's Email: Plodon2532@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 20 มีนาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 22 มีนาคม 2568

Received 17 March 2025; Revised 20 March 2025; Accepted 22 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน 2. ศึกษาคุณภาพผู้เรียน 3. ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และ 4. ศึกษาแนวทางการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมทั้งสิ้น 327 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5

Citation:

* แอนนา ปลอดอ่อน, เบญจพร ชนะกุล และ อโนทัย ประสาน. (2568). การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 360-376.

Anna Plodon, Benchaporn Chanakul and Anotai Prasan. (2025). Relationship Building Of Schools And Communities Affecting Learner Quality Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 360-376.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด (2) คุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด (3) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง จำนวน 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชน และการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน.โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 39.70 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า โรงเรียนและชุมชนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการให้บริการและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้ อีกทั้งการบริหารร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาจะช่วยให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ ชุมชนยังเป็นแหล่งเรียนรู้และการสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน, คุณภาพผู้เรียน, ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

Abstract

The purposes of this research were to 1. study the relationship building between schools and communities 2. study the learners' quality. 3. study the relationship building between schools and communities affecting learners' quality, and 4. study the guidelines for developing the relationship building between schools and communities affecting learners' quality. The research

sample consisted of 327 administrators and teachers. The research instruments included a five point. Likert scale questionnaire and a structured interview. The statistical methods used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient analysis, multiple regression analysis, content analysis.

The results of this study showed that (1) The relationship building between schools and communities was at a highest level. When considering each aspect separately, it was found that Community service and communication and public relations was a highest average, followed by Participation in the administration of the educational institution by the educational institution committee, and Receiving support from the community was a lowest average. (2) The learners' quality under was at a high level. When considering each aspect separately, it was found that Desirable characteristics of learners was a highest average and Academic abilities of students was a lowest average. (3) The relationship building between schools and communities affecting learners' quality under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 in overall of positive relationships in 2 components: Community service and Receiving support from the community with a prediction efficiency 39.70 % with a statistically significant relationship level of .01 (4) The guidelines for developing the relationship building between schools and communities affecting learners' quality, it was found that the schools and communities can build good relationships through providing services and supporting each other, with effective communication to enhance cooperation and community participation. It should cooperate with various agencies to develop communities sustainably through the exchange of resources and knowledge. In addition, joint management with the school board will help make education more in line with local needs. Moreover, the community is an important source of learning and support for developing academic skills and

desirable characteristics of students, resulting in students having quality in both knowledge and morality.

Keywords: School-Community Relations, Student quality, Affects the quality of students

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้นั้น จะต้องอาศัยหลายปัจจัย ซึ่งมนุษย์ถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยเป็นตัวขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566 -2570) ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐาน ในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566 - 2570) มีหลักการที่สำคัญ คือ 1) ยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติ 2) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา อีกทั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศได้นำไปใช้เป็น กรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจน ตลอดชีวิต โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผน คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาค ทางการศึกษาและการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถ ก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุ เป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพ และตอบ โจทย์บริบทที่ เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป., 15-16)

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหาร ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ ผู้บริหาร จะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและ สอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ใน สถานศึกษา คือ ระบบ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่ สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก มีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความ รับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง 4 ด้านคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้าน การบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา โดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเป็นความสามารถของผู้บริหาร และครูใน สถานศึกษาที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ ด้วย ตนเอง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553 : 14)

ดังนั้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จของ โรงเรียนกับ ชุมชน ซึ่งอยู่ในฐานะทั้งที่เป็นผู้ให้และผู้รับโดยโรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางของ ชุมชนหรือสังคม เปิดโอกาสให้ชุมชน ได้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนได้ เพื่อให้ชุมชน มี ความรู้สึกมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของร่วมกันกับโรงเรียน ยินดีให้การสนับสนุนในกิจการ ของโรงเรียนและ โรงเรียนกับชุมชนต้องเกื้อกูลประโยชน์ร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ ศักยภาพของบุคคลในสังคม ในกระบวนการจัดการศึกษา โรงเรียนถือเป็นหน่วยงานหลักที่มี บทบาทสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และคุณธรรมให้แก่ นักเรียน อย่างไรก็

ตาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หนึ่งในนั้นคือชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชนสามารถมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนการสอนผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ การให้คำแนะนำ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนและชุมชนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเข้มแข็งระหว่างโรงเรียนและชุมชนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและต้องการการศึกษาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอน จะช่วยให้โรงเรียนมีทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน นักเรียนจะได้รับการดูแลและสนับสนุนจากทั้งโรงเรียนและชุมชน ทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทำให้เกิดการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาที่ตรงกับความต้องการและบริบทของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและยั่งยืน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในระยะยาว ดังนั้น การศึกษาและวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของการพัฒนา นโยบายการศึกษา การจัดการทรัพยากร และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีนโยบายและจุดเน้นที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย การให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ไม่ใช่หน้าที่ของครูในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว โรงเรียนจึงต้องร่วมมือกับชุมชน ให้ประชาชนได้ทราบ

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ ความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นการเอื้ออำนวย ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ ของโรงเรียนกับ ชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีของโรงเรียนกับชุมชน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

สมมติฐานการวิจัย

การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

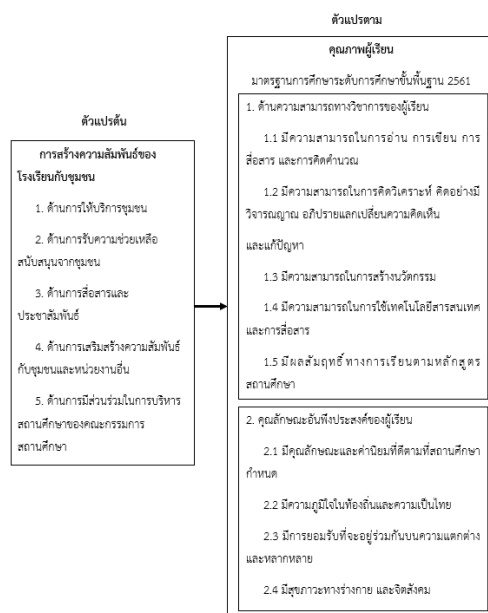
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน จากแนวคิดของ Cristina Palmieri, Manuela Palma (2017), ThankGod & Nwanguma (2024), พนิจดา วีระชาติ (2542), รัตนา กาญจนพันธุ์ (2546), พระลิขิต ฐานิสโร (แกวกุลเรื่อง) (2565), รัฐเชตร แรงทน (2565), วรายุทธ จันสมุทรและคณะ (2565), ปองขวัญ จุลลาและคณะ (2566), ยุทธยา ภูหงษ์ทองและคณะ (2567), ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และบทบาทของ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีคุณภาพจากมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ได้กำหนดมาตรฐานในการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน ดังนี้

1. ความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และนำมาออกแบบเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของสังคมในการจัดการศึกษาแก่เด็ก ซึ่งไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง แต่ต้องร่วมมือกับชุมชนที่มีบทบาทในการให้ประสบการณ์และการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในด้านการศึกษา การใช้ทรัพยากรชุมชน และการพัฒนาความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาจนถึงการประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน

1. การให้บริการชุมชน
2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์
4. ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
5. ด้านบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งจะประกอบด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 2,180

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน ครู จำนวน 298 คน รวมทั้งสิ้น 327 คน ซึ่งได้มาโดยการไต่ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละกลุ่ม (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ อาทิ รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน รางวัล OBEC Award รางวัลเสมาพิทักษ์ รางวัลครูชนคนคุณธรรม และมีผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอนวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไปที่มีรางวัลวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านการจัดการเรียนรู้ หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ย้อนหลังไม่เกิน 2 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ช่วงอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการให้บริการชุมชน 2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน 3. ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ 4. ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1. ความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน และ 2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน วันเดือนปีที่ทำการสัมภาษณ์ และสถานที่ในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนและคุณภาพผู้เรียน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อคำถาม นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผลที่ได้คือมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน และวิเคราะห์ระดับคุณภาพผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. การวิเคราะห์พัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise Method
5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงประเด็นและนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{x} = 4.64$)

และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.64$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.60$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{x} = 4.46$)

2. คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.19$)

3. ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชน (X_1) และการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน (X_2) โดยส่งผลกันในทางบวกทุกด้าน

4. แนวทางการพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า โรงเรียนและชุมชนสามารถสร้างสัมพันธ์ที่ดีผ่านการให้บริการและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้ทั้งการบริหารร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาจะช่วยให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ ชุมชนยังเป็นแหล่งเรียนรู้และการสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การให้บริการและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านความรู้และคุณธรรม

อภิปรายผล

1. การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ วรยุทธ จันสมุทร และ วิรลพัชรวงศ์ วัฒนเกษม (2565) วิจัยเรื่อง “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

เกษ เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านงานให้บริการชุมชน

2. คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดิweise ประภาศ เศรษฐะ และพระครูปลัดสุวัฒน สัจคุณ (2568) วิจัยเรื่อง “การบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 คือ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ สมจิต (2563) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านภูมิหลังและประสบการณ์ที่ดี ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และมีข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหาร สถานศึกษานำประสบการณ์มาจัดทำแผนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษามี บุคลิกภาพที่ดีนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน นำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารและปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นผู้ที่มีความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาเป็นผู้มีทักษะ 3 ด้าน คือ ด้านทางการจัดการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิค มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

4. แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โรงเรียนและชุมชนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการให้บริการและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ จิระศักดิ์ แข็งแรง และ กฤตภูมิ ขมภูวิเศษ (2567) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย” ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านการ

ประชาสัมพันธ์ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริการชุมชน และ 4) ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน 2. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 คือ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้

1.1 ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเร่งสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิดและความเข้าใจระหว่างกัน นอกจากนี้ ควรเปิดช่องทางการสื่อสารสองทาง เช่น การประชุมประจำเดือนหรือสื่อออนไลน์ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากชุมชนอย่างจริงจัง เมื่อเกิดความไว้วางใจและความร่วมมือ ชุมชนจะตระหนักถึงความสำคัญของการสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

1.2 จากผลการวิจัย คุณภาพผู้เรียน ด้านความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรมีระบบติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษา เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกัน นักเรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ควรใช้ผลจากการวิจัยเป็นสารสนเทศเพื่อกำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติ แก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน โดยการสนับสนุนให้โรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสังกัดให้มีคุณภาพทั้งด้านความสามารถทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

เอกสารอ้างอิง

จิระศักดิ์ แข็งแรง และ กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ. (2567). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย. วารสาร มณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 7(6). 1117.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. Veridian E-Journal, Silapakon University, 2(10). 1342 – 1354.

ดิweise ประภาศ เศรษฐะ และ พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ. (2568). การบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์, 8(1). 300-313.

ปภาวรินทร์ สมจิต. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปองขวัญ จุลลา. (2566). กลยุทธ์การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 9(2), 71-72.

พนิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- พระลิขิต ฐานิสสโร (แวงกุดเรือ) และคณะ. (2566). แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักพุทธบริหารการศึกษาของโรงเรียนในเขตตำบลห้วยไร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 10(2). 213-225.
- ยุทธนา ภูงษ์ทอง และคณะ. (2567). การพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 21(2) 112-123.
- รัฐเชตร แรงทน. (2565). สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 1 ฉบับปรับปรุงใหม่ทั้งหมด). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วรายุทธ จันสมุทร และ วิรลพัชรวงศ์ วัฒนเกษม. (2565). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 9(3). 593.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545).

Palmieri, C., & Palma, M. (2017). The relationship between school and community as an opportunity to re-think teaching. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*, 4(1). 496–503.

ThankGod, J.N. & Nwanguma, T.K. (2024). Managing school-community relationships in the 21st century for effective administration of public senior secondary schools in Rivers State. *International Journal of Social Sciences and Management Studies*, 3(1). 43-56

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2567). ราชกิจจานุเบกษา.